

Sygn. akt II Ca 2194/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2017r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący- Sędzia SO Beata Burian

Sędziowie: Sędzia SO Małgorzata Dasiewicz-Kowalczyk (spr.)

Sędzia SR del. Beata Wójtowicz-Woźniczka

Protokolant: Elżbieta Biała

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2017r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. P.

przeciwko Gminie W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu

z dnia 4 lipca 2016r.

sygn. akt I C 1186/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej 2400 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sędzia SO Małgorzata Dasiewicz-Kowalczyk Sędzia SO Beata Burian Sędzia SR del. Beata Wójtowicz-Woźniczka

Sygn. akt II Ca 2194/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 lipca 2016 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu w sprawie z powództwa Z. P. o zapłatę przeciwko stronie pozwanej Gminie W. we W. w punkcie I oddalił powództwo, w punkcie II zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej 2417 zł.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji wydał w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Powód – Z. P. na zasadach wspólności majątkowej małżeńskiej jest właścicielem wraz z żoną W. P. nieruchomości położonej we W., obręb M., dla której Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), składającej się z czterech działek geodezyjnych nr (...).

Działka nr (...) o powierzchni 0,2305 ha położona jest przy ul. (...) we W., powstała w wyniku podziału działki nr (...). Do podziału działki nr (...) doszło z uwagi na to, że strona pozwana planowała wybudowanie drogi (ul. (...)) dojazdowej do Zespołu Szkolno – Przedszkolnego na osiedlu (...), pomiędzy ul. (...) i ul. (...). Na skutek podziału działki nr (...) strona pozwana wywłaszczyła powoda w zakresie niezbędnym do budowy ww. drogi tj. w zakresie działki nr (...).

Ulica (...) znajduje się około 100 cm ponad poziomem gruntu, a nasyp na którym się znajduje utwardzony został po bokach betonowymi płytami. Brak jest zjazdu z ulicy (...) na działkę nr (...) należącą do powoda.

W odpowiedzi na pismo powoda z dnia 11 czerwca 2014 r. Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta we W. w piśmie z dnia 11 sierpnia 2014 r. wskazał, że inwestycja polegająca na budowie drogi dojazdowej do Zespołu Szkolno – Przedszkolnego pomiędzy ul. (...) we W. prowadzona była na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. w sprawie szczególnych zasad przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych i pozwolenia na budowę nr (...) z dnia 19 września 2008 r. Zgodnie natomiast z art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych przy budowie lub przebudowie układu drogowego budowa i przebudowa zjazdów dotychczas istniejących należy do zarządcy drogi. Stosownie do art. 29 ust. 1 ww. ustawy budowa lub przebudowa zjazdu należy do właściciela lub użytkownika nieruchomości przyległej do drogi.

W odpowiedzi pismem z dnia 18 sierpnia 2014 r. powód wskazał, że nie zgadza się ze stanowiskiem zaprezentowanym w ww. piśmie, bowiem w wypadku budowy nowej drogi, to na podmiocie który dokonuje inwestycji ciąży obowiązek zapewnienia właścicielom nieruchomości sąsiednich odpowiedniego zjazdu, tak aby byli oni w stanie korzystać z tych nieruchomości.

W piśmie z dnia 3 września 2014 r. Zarząd Dróg i Utrzymania Czystości we W. wskazał, że podtrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko. Zaznaczono, że realizacja drogi powyżej poziomu dotychczasowych gruntów, związana była z lokalnymi warunkami wodnymi i realizowanymi sieciami uzbrojenia podziemnego.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wskazał, iż w przedmiotowej sprawie powód domagał się kwoty 41.490 zł tytułem odszkodowania za utracony czynsz, który mógłby uzyskać z dzierżawy działki nr (...), położonej przy ul. (...) we W.. Powód uzasadniając swoje żądanie wskazał, że podczas budowy nowej drogi tj. ul. (...), pozwana Gmina powinna, na swój koszt wybudować zjazd na tą nieruchomość. Z tego powodu, że tego nie zrobiła, powód nie mógł wynająć w/w działki, co spowodowało, że poniósł on szkodę. Z kolei strona pozwana, jak wskazał Sąd Rejonowy, podnosiła, iż nie była zobowiązana do wybudowania zjazdu. Pozwana Gmina zwracała również uwagę, że powód nie udowodnił poniesienia szkody.

Sąd Rejonowy zważył, iż w niniejszej sprawie stan faktyczny był w zasadzie pomiędzy stronami bezsporny. Pozwana Gmina nie kwestionowała, że powód jest właścicielem nieruchomości położonej we W. obręb M., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...). Bezsporne było również to, że pozwana Gmina wybudowała ul. (...) i nie wykonała z niej zjazdu na działkę powoda oznaczoną numerem (...).

Nie było również sporne to, że przed budową ww. drogi na nieruchomości powoda nie istniały żadne prywatne zjazdy czy to od ul. (...) czy nowo wybudowanej ul. (...). W istocie więc spór w niniejszej sprawie wymagał rozstrzygnięcia przez Sąd kwestii prawnej, a mianowicie czy strona pozwana winna była wybudować zjazd i w razie udzielenia twierdzącej odpowiedzi na to pytanie, czy powodowi należne było odszkodowanie i w jakiej wysokości.

Sąd I instancji ustalił, iż ul. (...) jest drogą gminną, a więc jej zarządcą jest Gmina W., działająca przez jednostkę organizacyjną jaką jest Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta. Ponadto, iż w niniejszej sprawie zastosowanie powinny znaleźć przepisy ustawy o inwestycji. Ustawa ta określa zasady i warunki przygotowania inwestycji w zakresie dróg publicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 460, z późn. zm.), zwanych dalej drogami, a także organy właściwe w tych sprawach (art. 1 ust. 2 ustawy o inwestycji). Natomiast Sąd wykluczył zastosowanie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o przygotowaniu finałowego turnieju

Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 r. ze względu na to, że ustawa ta określała w szczególności warunki realizacji 1) przedsięwzięć w zakresie projektowania, budowy, przebudowy lub remontu stadionów i innych obiektów budowlanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niezbędnych do przeprowadzenia turnieju, o którym mowa w ust. 1, 2) innych przedsięwzięć niezbędnych do przeprowadzenia turnieju, o którym mowa w ust. 1 - zwanych dalej "przedsięwzięciami Euro 2012" (art. 1 ust. 2 ww. ustawy). To o jakich inwestycjach jest mowa precyzowało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie wykazu przedsięwzięć Euro 2012 r. i załącznik do tego rozporządzenia. Brak w nim inwestycji jaką była budowa ul. (...).

Zgodnie z art. 11a ust. 1 ustawy o inwestycji wojewoda w odniesieniu do dróg krajowych i wojewódzkich albo wykonujący zadania zlecone z zakresu administracji rządowej starosta w odniesieniu do dróg powiatowych i gminnych, wydają decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej na wniosek właściwego zarządcy drogi. Wojewoda albo starosta wydają decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dla inwestycji objętej wnioskiem właściwego zarządcy drogi, w tym dla wszystkich elementów, o których mowa w art. 11f ust. 1 (ust. 2a)

Z kolei art. 11f ust. 1 ustawy o inwestycji stanowi, że decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej zawiera w szczególności: 1) wymagania dotyczące powiązania drogi z innymi drogami publicznymi, z określeniem ich kategorii; 2) określenie linii rozgraniczających teren, w tym określenie granic pasów drogowych innych dróg publicznych w przypadku gdy wniosek, o którym mowa w art. 11d, zawiera określenie granic tych pasów; 3) warunki wynikające z potrzeb ochrony środowiska, ochrony zabytków i dóbr kultury współczesnej oraz potrzeb obronności państwa; 4) wymagania dotyczące ochrony uzasadnionych interesów osób trzecich; 5) zatwierdzenie podziału nieruchomości, o którym mowa w art. 12 ust. 1; 6) oznaczenie nieruchomości lub ich części, według katastru nieruchomości, które stają się własnością Skarbu Państwa lub właściwej jednostki samorządu terytorialnego; 7) zatwierdzenie projektu budowlanego; 8) w razie potrzeby inne ustalenia dotyczące: a) określenia szczególnych warunków zabezpieczenia terenu budowy i prowadzenia robót budowlanych, b) określenia obowiązku budowy i okresu użytkowania tymczasowych obiektów budowlanych, c) określenia obowiązku i terminów rozbiórki istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania oraz tymczasowych obiektów budowlanych, d) określenia szczegółowych wymagań dotyczących nadzoru na budowie, e) obowiązku budowy lub przebudowy sieci uzbrojenia terenu, f) obowiązku budowy lub przebudowy urządzeń wodnych lub urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, g) obowiązku budowy lub przebudowy innych dróg publicznych, h) obowiązku budowy lub przebudowy zjazdów, i) określenia ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości dla realizacji obowiązków, o których mowa w lit. b, c oraz e-h, j) zezwolenia a wykonanie obowiązków, o których mowa w lit. b, c oraz e-h. Po wydaniu decyzji jest ona doręczana wnioskodawcy, dotychczasowemu właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu a innym stronom postępowania przez obwieszczenie (ust. 3).

Stosownie do treści art. 11 g ust. 1 ustawy o inwestycji od decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej stronie służy odwołanie do organu wyższego stopnia, którym jest: 1) wojewoda w przypadku wydania decyzji przez starostę; 2) minister właściwy do spraw budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w przypadku wydania decyzji przez wojewodę.

Decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej zatwierdza się podział nieruchomości (art. 12 ust. 1 ustawy o inwestycji).

Sąd Rejonowy na podstawie powyższych przepisów zważył, iż doszło do wydania stosownej decyzji dotyczącej budowy ul. (...), która nie została przez powoda zaskarżona, co przyznał on na rozprawie w dniu 24 marca 2016 r. Pokreślić przy tym należy, że w decyzji tej winny się znajdować informacje o ewentualnych zjazdach (art. 11f ust. 1 pkt 8 lit. h). Sąd uznał, iż skoro powodowi zależało na tym, aby został wybudowany zjazd z nowo budowanej ulicy na jego nieruchomość to już na tym etapie postępowania administracyjnego winien zgłaszać stosowne uwagi i zastrzeżenia. Skoro tego nie zrobił, to Sąd przyjął, iż zgadzał się z decyzją w takim kształcie w jakim została ona wydana, a więc nieprzewidującej budowy jakiegokolwiek zjazdu z ul. (...) na działkę nr (...).

Dalej Sąd wskazał, iż zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy o drogach budowa lub przebudowa zjazdu należy do właściciela lub użytkownika nieruchomości przyległych do drogi, po uzyskaniu, w drodze decyzji administracyjnej, zezwolenia zarządcy drogi na lokalizację zjazdu lub przebudowę zjazdu, z zastrzeżeniem ust. 2. W przypadku budowy lub przebudowy drogi budowa lub przebudowa zjazdów dotychczas istniejących należy do zarządcy drogi (ust. 2).

Zgodnie z ustawową definicją zjazdem jest połączenie drogi publicznej z nieruchomością położoną przy drodze, stanowiące bezpośrednie miejsce dostępu do drogi publicznej w rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 4 pkt 8 ustawy o drogach).

Obowiązek wykonania zjazdu z drogi na nieruchomość przyległą do drogi obciąża właściciela lub użytkownika nieruchomości przyległej. To samo dotyczy ciężarów finansowych budowy zjazdu. Istotny wyjątek od reguły ustanowionej przez art. 29 ust. 1 ustawy o drogach, wprowadza ust. 2 tego artykułu. Jedynie wówczas, gdy zarządca drogi publicznej buduje drogę lub zamierza ją przebudować, to budowa zjazdów lub przebudowa zjazdów dotychczas istniejących będzie należeć do jego powinności, nie zaś podmiotów mających tytuły uprawniające do korzystania z nieruchomości przyległych do drogi (P. Zabornia, Komentarz do art. 29 ustawy o drogach publicznych [w:] Maciejko W., Zaborniak P., „Ustawa o drogach publicznych. Komentarz.”, LexisNexis 2010, por. także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 5 grudnia 2012 r., VII SA/Wa 1524/12).

Z powyższego wynika w ocenie Sądu Rejonowego, że w sytuacji budowy nowej drogi, a taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, pozwana Gmina nie była zobowiązana do wybudowania zjazdu do działki powoda. Kwestia budowy takiego zjazdu leży tylko i wyłącznie w gestii właściciela lub użytkownika wieczystego danej nieruchomości. Jedynym wyjątkiem, kiedy to strona pozwana byłaby zobowiązana do wybudowania takiego zjazdu jest sytuacja w której ów zjazd wcześniej by istniał. W niniejszej sprawie wyjątek ten nie zachodzi. Na nieruchomości powoda nie było wcześniej zjazdów, a więc nie było co przebudowywać. Całkowicie niezasadny był argument podnoszony przez powoda zarówno w toku niniejszego postępowania, jak i jeszcze na etapie przedsądowym, iż strona pozwana „zwyczajowo” powinna wybudować powodowi zjazd. Podkreślił Sąd, iż ewentualna budowa takiego zjazdu nie mogłaby się odbyć bez zgody lub wiedzy powoda, ponieważ prowadziłoby to do nieuprawnionego naruszenia jego prawa własności. Nie ma przy tym znaczenia czy zjazd będzie „tymczasowy” czy też będzie budowlą bardziej trwałą. To od właściciela nieruchomości i od tego w jakim celu chce wykorzystać swoją nieruchomość zależy w którym dokładnie miejscu będzie planował wybudować zjazd, jak szeroki, o jakim nachyleniu itd. z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie. Właściciel lub użytkownik gruntów przyległych do drogi może wykonać lub przebudować zjazd, po uprzednim uzyskaniu w tej mierze zgody zarządcy drogi. Uzyskanie tej zgody jest warunkiem sine qua non podjęcia działań zmierzających do wykonania lub przebudowy zjazdu (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2005 r., VI SA/Wa 1642/02).

Z faktem bezpośredniej dostępności ("przylegania") działki do drogi publicznej nie wiąże się z mocy samego prawa możliwość ustanowienia zjazdu z tej drogi na działkę. Możliwość ustanowienia w takiej sytuacji zjazdu z drogi publicznej nie jest bowiem wprost związana z prawem własności gruntu, czy z działaniami jego właściciela podejmowanymi na podstawie tzw. prawa sąsiedzkiego, lecz stanowi uprawnienie o charakterze rzeczowym - związane z określoną nieruchomością, przyznawane w drodze zgody zarządcy drogi, mającej formę decyzji administracyjnej (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2004 r., II SA 2207/03, podobnie wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 30 września 2015 r., III SA/Łd 649/15).

Obowiązku budowy zjazdu zdaniem Sądu Rejonowego, nie można również wywodzić z przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, a w szczególności z treści art. 106 ust. 1 i 3. Poprzez niezbędną infrastrukturę należy tutaj rozumieć przede wszystkim uzbrojenie terenu i ewentualne odtworzenie infrastruktury już istniejącej, tak aby działki w wyniku podziału nie straciły na swojej wartości lub funkcjonalności.

W toku postępowania powód wskazywał, że ul. (...) znajduje się około 100 cm nad poziomem gruntu, a sama jezdnia oddzielona jest od jego nieruchomości chodnikiem. Strona pozwana przyznała ten fakt, udowodnione zostało to również dowodami z dokumentów. W ocenie Sądu okoliczność ta nie ma jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia

niniejszej sprawy. To, że droga znajduje się ponad poziomem gruntu, wynika z uwarunkowań technicznych, co przyznaje zarówno powód, jak i strona pozwana. Powód nie udowodnił, że droga ta została wybudowana w sposób nieprawidłowy, niezgodny z przepisami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie i aby z tego powodu technicznie niemożliwe było wykonanie zjazdu z ul. (...) na jego działkę.

Konkludując Sąd Rejonowy zważył, iż nie istnieje żaden prawny obowiązek, który zmuszałby stronę pozwaną do wykonania zjazdu z drogi publicznej na prywatną nieruchomość powoda. Już więc tylko z tego powodu roszczenie powoda musiało zostać oddalone.

Ponadto zgodnie z art. 361 § 1 kc zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (§ 2).

Odpowiedzialność odszkodowawcza przejawia się w postaci stosunku zobowiązaniowego łączącego poszkodowanego (wierzyciel) z podmiotem, któremu zostanie przypisana odpowiedzialność (dłużnik), a przedmiotem zobowiązania jest świadczenie odszkodowawcze. System prawny uzależnia nałożenie obowiązku naprawienia szkody od zaistnienia przesłanek, którymi są: 1) zdarzenie, z którym na określonych zasadach normy prawne wiążą obowiązek naprawienia szkody przez dłużnika; 2) szkoda; 3) związek przyczynowy, pozwalający ustalić, że zdarzenie jest przyczyną szkody. Artykuł 361 § 2 k.c. wyznacza zakres obowiązku odszkodowawczego.

W granicach określonych adekwatnym związkiem przyczynowym, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Zgodnie z art. 361 § 2 k.c. szkoda polega albo na stracie, którą poniósł poszkodowany (*damnum emergens*) albo na pozbawieniu go korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby mu szkody nie wyrządzono (*lucrum cessans*). Szkoda związana z utraconymi korzyściami polega na tym, że majątek poszkodowanego nie wzrósł tak, jakby się stało, gdyby nie nastąpiło zdarzenie, z którym połączona jest czyjaś odpowiedzialność. W orzecznictwie wskazuje się natomiast, że szkodą w przypadku utraconych korzyści jest to, co nie weszło do majątku poszkodowanego na skutek zdarzenia wyrządzającego tę szkodę, inaczej mówiąc to, co weszłoby do majątku poszkodowanego, gdyby zdarzenie wyrządzające szkodę nie nastąpiło (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2002 r., I CKN 132/01).

Od szkody w postaci utraconych korzyści należy odróżnić tzw. szkodę ewentualną (prawie obojętną), czyli utratę szansy uzyskania pewnej korzyści majątkowej. Różni się ona od *lucrum cessans*, gdzie szansa utraty korzyści graniczy z pewnością, tym, że w przypadku szkody ewentualnej – owo prawdopodobieństwo jest o wiele mniejsze. Szkoda ewentualna nie podlega naprawieniu (Agnieszka Rzetecka – Gil, Komentarz do art. 361 Kodeksu cywilnego [w:] Rzetecka – Gil A., „Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna.”, Lex 2011).

Sąd zważył, iż w niniejszej sprawie powód wskazywał, że szkodą jaką poniósł były utracone korzyści w postaci czynszu dzierżawnego jaki mógłby uzyskać za działkę nr (...) za rok 2014 w wysokości 41.490 zł. (Przedmiotowa działka ma powierzchnię 2305 m². Mnożąc powierzchnię przez stawkę za 1 m² na poziomie 1,50 zł za miesiąc, miesięczna utracona korzyść wynosiła 3.457,50 zł). Jako dowód na potwierdzenie swoich twierdzeń wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu nieruchomości w celu ustalenia możliwego do uzyskania czynszu dzierżawnego. Sąd nie przeprowadził jednak tego dowodu z uwagi na to, że powód nie wykazał, że poniósł szkodę. Wyjaśnić należy, że czym innym jest wykazanie poniesienia szkody, a czym innym określenie jej wielkości. Powód powinien udowodnić, w ocenie Sądu Rejonowego, że jakiś podmiot chciał wydzierżawić od niego działkę. Powód nie wskazał natomiast jaki podmiot był zainteresowany dzierżawą przedmiotowego gruntu. Nie ujawnił ani jego nazwy, ani jego adresu czy siedziby. Nie wyjaśnił nawet kiedy i w jakich okolicznościach prowadzone miałyby być rozmowy na ten temat. Nie przedstawił ewentualnej umowy przedwstępnej lub chociażby projektu umowy dzierżawy. Do pozwu nie załączył ogłoszenia o tym, że powód jest zainteresowany wydzierżawieniem tego gruntu lub umowy o pośrednictwo zawartej z

biurem pośrednictwa nieruchomości, które profesjonalnie zajmują się kojarzeniem podmiotów zainteresowanych taką współpracą. Na te okoliczności powód winien był, jak wskazał Sąd Rejonowy, zaoferować dowody czego jednak nie uczynił. Dopiero bowiem stwierdzenie, że powód poniósł szkodę, bo nie wydzierżawił przedmiotowej nieruchomości z uwagi na brak zjazdu, otwierałoby możliwość do ustalenia wielkości tej szkody. Dowód z opinii biegłego sądowego, mógł być przeprowadzony tylko na okoliczność wysokości szkody, tj. jaki zysk, mogłaby przynieść powodowi dzierżawa działki nr (...).

Skoro więc powód nie wniósł o przeprowadzenie żadnego dowodu na okoliczność poniesienia przez siebie szkody, to Sąd musiał uznać tę okoliczność za nieudowodnioną. Jeżeli powód nie wykazał co do zasady poniesienia szkody, to, jak wskazał Sąd Rejonowy, wbrew ekonomice procesowej byłoby dopuszczenie dowodu z opinii biegłego i określanie hipotetycznej wielkości czynszu jaką powód mógł uzyskać, bowiem bez względu na opinię sporządzoną przez biegłego i wnioski w niej zawarte powództwo musiałby zostać oddalone, a przeprowadzenie takiego dowodu tylko zwiększyłoby koszty i wydłużyło czas niniejszego postępowania.

Ponadto Sąd Rejonowy zważył, iż oczywiście racje ma powód, że to od jego decyzji zależy w jaki sposób będzie korzystał ze swojej nieruchomości, jednakże zgodnie z art. 140 k.c. właściciel jest ograniczony przez ustawy i zasady współzycia społecznego z korzystania ze swojej własności. Fakt, że powód nie dzierżawił do momentu wniesienia pozwu ww. nieruchomości nie świadczy oczywiście o tym, że tego nie planował, jednak sytuacja ta, mając na uwadze całokształt zebranego materiału dowodowego, musi budzić wątpliwości co do tego na ile, plany dzierżawy były rzeczywiste, a na ile twierdzenia te były podnoszone tylko na potrzeby niniejszego postępowania.

Sąd przyjął ostatecznie, że to nie na stronie pozwanej leżał obowiązek wykonania zjazdów z ul. (...) na działkę powoda. Wykonanie tych zjazdów leżało tylko i wyłącznie w gestii powoda. Skoro pozwana Gmina nie dopuściła się niezgodnego z prawem zaniechania, to nie powstał adekwatny związek przyczynowo - skutkowy pomiędzy jej zaniechaniem, a szkodą poniesioną przez powoda. Co więcej powód nie wykazał także w ocenie Sądu Rejonowego, iż poniósł szkodę, bowiem nie udowodnił, że jakkolwiek podmiot chciał wydzierżawić od niego działkę nr (...) i nie zrobił tego z powodu braku zjazdu.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

Orzeczenie o kosztach Sąd wydał na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W przedmiotowej sprawie powództwo zostało w całości oddalone, a więc to pozwana Gmina jest stroną wygrywającą. Na poniesione przez nią koszty złożyła się opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł i wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego w kwocie 2.400 zł obliczone na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

- niezgodność z art. 29 ust. 2 ustawy o drogach publicznych poprzez uznanie, iż to na powodzie spoczywa obowiązek wybudowania zjazdu pomimo, iż z powyższego przepisu wynika, iż w sytuacji budowy nowej drogi, a taka sytuacja miała miejsce w sprawie, obowiązkiem Gminy jest wybudowanie zjazdu;
- nierozpoznanie istoty sprawy poprzez błędne przyjęcie, iż skoro działka powoda przed podziałem nie posiadała dostępu do drogi, to strona pozwana nie miał obowiązku wybudowania zjazdu pomimo, iż to wskutek czynności przeprowadzonych przez stronę pozwaną doszło do podziału działki, wywłaszczenie powoda z działki nr (...) przez co działka (...) nie ma żadnego dostępu do drogi;

- sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału poprzez nieprawidłowe uznanie, iż powód nie wykazał, że chciał wydzierżawić nieruchomość pomimo, iż przedstawił baner z ogłoszeniem o wydzierżawieniu działki .

Mając powyższe na uwadze powód wniósł o uchylenie zaskrzonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy przyjmuje za własne, skutkujące ostatecznie wydaniem prawidłowego orzeczenia.

Powód domagał się zasądzenia od strony pozwanej kwoty 41.490 zł tytułem odszkodowania za utracony czynsz, który mógłby uzyskać z dzierżawy działki nr (...), położonej przy ul. (...) we W.. Powód uzasadniając swoje żądanie wskazał, że podczas budowy nowej drogi tj. ul. (...), pozwana Gmina powinna, na swój koszt wybudować zjazd na tą nieruchomość. Z tego powodu, że tego nie uczyniła, powód nie mógł wynająć w/w działki, co spowodowało, że poniósł on szkodę. Z kolei strona pozwana, podnosiła, iż nie była zobowiązana do wybudowania zjazdu.

W ramach ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (DZ.U. z 2017 r. poz. 1496) ustawodawca założył konieczność minimalizowania negatywnych skutków inwestycji drogowej dla sąsiednich nieruchomości, czego wyrazem jest art. 11f ust. 1 pkt 8 lit. h tej ustawy. Celem tej normy jest ochrona właścicieli nieruchomości przylegających do budowanej drogi przed pozbawieniem dostępu do drogi publicznej i tzw. pośrednim wywłaszczeniem. Obowiązkiem zarządcy jest zapewnienie właściwych zjazdów dla nieruchomości. Powołana regulacja specustawy drogowej koresponduje z treścią art. 29 ust. 2 u.d.p. nakładając obowiązek zapewnienia dostępu do drogi publicznej nieruchomościom, które do tej pory taki dostęp miały (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 maja 2017 r. II OSK 435/17). Wskazany powyżej przepis art. 11f ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. wymienia niezbędne elementy decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej wskazując w ust. 3 tego przepisu tryb i sposób powiadamiania stron postępowania.

Należy jednak przytoczyć stanowisko Trybunału Konstytucyjnego zawarte w wyroku z dnia 16 października 2012 r. K 4/10 OTK-A 2012/9/106, Dz. U. z 2012/1150. Badając konstytucyjność zapisu zawartego w art. 31 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych Trybunał wskazał, że ustawa ta była pomyślana jako akt epizodyczny, stanowiący regulację szczególną na tle ustawy o drogach publicznych oraz gdy chodzi o pozyskiwanie gruntów - na tle ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, ułatwiającą realizację inwestycji drogowych w ramach programu Unii Europejskiej z wykorzystaniem środków unijnych na ten cel przeznaczonych. Kolejne nowelizacje tej szczególnej ustawy doprowadziły do znacznego przyspieszenia postępowania w sprawie realizowania inwestycji drogowych, wzmocnienia skuteczności decyzji prowadząc w konsekwencji do zabezpieczenia niezakłóconej realizacji inwestycji drogowej, nawet z ograniczeniem kognicji sądu administracyjnego (art. 31).

Mając na uwadze powyższe podnieść należy, że stan prawny ukształtowany przepisami ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, zmierzający do efektywnego przeprowadzenia inwestycji drogowej, a mający na względzie interes społeczny, jakim jest niewątpliwie budowa drogi, pozostawia poza tym postępowaniem jednostkowe żądania, kierując je do innego trybu, między innymi określonego przepisem art. 29 ustawy o drogach publicznych. Decyzja bowiem wydana w trybie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. jest przede wszystkim decyzją z zakresu zagospodarowania przestrzennego, zaś pozostałe rozstrzygnięcia zawarte i wynikające z takiej decyzji są jedynie konsekwencją określenia przeznaczenia nieruchomości pod drogę.

Natomiast na gruncie art. 29 ustawy o drogach publicznych, odmowa uwzględnienia żądania budowy lub przebudowy zjazdu, opartego także na podstawie art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 460) następuje w formie decyzji wydanej przez zarządcę drogi w sprawie administracyjnej. (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 lipca 2016 r. I OSK 2334/14). Zarówno w sytuacji objętej regulacją ust. 1, jak i ust. 2 art. 29 ustawy o drogach publicznych konieczne jest działanie uprawnionego organu administracyjnego, a sprawy tego rodzaju, z uwagi na materię, zasięg oddziaływania i właściwość organów, mają charakter publicznoprawny. Jej przedmiotem jest materia o charakterze indywidualnym rozstrzygana w drodze decyzji administracyjnej. Niezależnie od tego czy chodzi o budowę nowego, czy też przebudowę poprzedniego, to istotą żądania jest zapewnienie działce dostępu do drogi publicznej, którego - wedle twierdzenia powoda – działka została pozbawiona w wyniku działań organu. Na tej podstawie prawnej zarządca drogi - w przypadku budowy lub przebudowy drogi - może zbudować lub przebudować zjazdy dotychczas istniejące - w formie czynności, bądź odmówić budowy lub przebudowy - w formie decyzji. Oznacza to opowiedzenie się za publicznoprawnym charakterem sprawy, bo decyzja administracyjna może być wydana tylko w sprawie administracyjnej. Jest to uzasadnione również koniecznością zapewnienia właścicielom i użytkownikom nieruchomości możliwości dochodzenia tego obowiązku oraz obrony przed jego nierealizacją.

Skoro podstawą dochodzenia odszkodowania w przedmiotowej sprawie był fakt niewybudowania zjazdu przez stronę pozwaną, to obowiązkiem powoda było przede wszystkim wykazanie, iż taki obowiązek potwierdzony decyzją administracyjną po stronie pozwanej Gminy istniał. Wobec jednak niewydania takiej decyzji, co powód potwierdził na rozprawie apelacyjnej, a której przedmiot dotyczy zagadnienia publicznoprawnego poddanego kognicji organów administracyjnych, które załatwia się w drodze decyzji, to słusznie ostatecznie Sąd Rejonowy przyjął, iż powód nie wykazał szkody. Brak było bowiem podstaw do przyjęcia odpowiedzialności strony pozwanej wobec niewykazania, iż strona pozwana zaniechała wykonania nałożonego na nią obowiązku (art. 417 kc czy art. 417 (1) kc) i tym samym nie doszło do wykazania, iż zrealizowały się podstawy odpowiedzialności strony pozwanej w rozumieniu art. 361 kc.

Przesłanką konieczną do zaistnienia odpowiedzialności deliktowej na gruncie przepisu 417 § 1 k.c. jest bezprawność zachowania organu wykonującego władzę publiczną, która winna być udowodniona przez powoda zgodnie z ogólnymi zasadami rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.). Art. 417 § 1 k.c. nie statuuje bowiem domniemania bezprawności. Zachowanie niezgodne z prawem to zachowanie sprzeczne z porządkiem prawnym, polegające na sprzeczności między zakresem kompetencji organu, sposobem jego postępowania i treścią rozstrzygnięcia wynikającymi z wzorca ustawowego, a jego działaniem rzeczywistym. Takie zachowanie musi być wykazane przez powoda.

Ponadto nie każde naruszenie prawa będzie stanowiło podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej, ale jedynie takie, które stanowiło warunek konieczny do powstania szkody i którego normalnym następstwem w danych okolicznościach jest powstanie szkody. Sąd Okręgowy zgadza się z oceną Sądu Rejonowego, iż powód nie udowodnił, aby poniósł szkodę, gdyż nie wykazał, że nie wydzierżawił nieruchomości z uwagi na brak zjazdu. Powód nie wykazał po pierwsze, iż czynił starania, aby działkę wydzierżawić. Nie można zgodzić się z zarzutami apelacyjnymi w tym zakresie, co do wykazania powyższej okoliczności zdjęciem przedstawiającym baner z ogłoszeniem o chęci wydzierżawienia nieruchomości oraz lokalizacją działki. Przede wszystkim w istocie nie wynika z ogłoszenia, jakiej działki ono dotyczy. Powód nie wykazał, aby kiedykolwiek działkę dzierżawił, nie przedstawił dowodu jakiegokolwiek innego ogłoszenia, zawarcia umowy o pośrednictwo w wydzierżawieniu działki, umowy przedwstępnej dzierżawy działki, projektu dzierżawy, danych osoby, firmy, zainteresowanej dzierżawą. Oczywiście fakt, iż powód nie dzierżawił działki nie oznacza, iż tego nie planował niemniej jednak w żaden sposób tej okoliczności nie udowodnił wbrew obowiązkowi z art. 6 kc i 232 kpc. Zasadnie zatem Sąd Rejonowy wobec nie wykazania faktu poniesienia szkody oddalił wniosek o powołanie dowodu z opinii biegłego, gdyż dotyczył on wysokości szkody.

W związku z powyższym zarzut apelacyjny w tym zakresie był bezzasadny.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznając za bezzasadne także pozostałe zarzuty apelacyjne, oddalił apelację na podstawie art. 385 kpc.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego (punkt II sentencji) oparto na przepisie art. 98 k.p.c. strona pozwana wygrała w postępowaniu apelacyjnym, tym samym należał jej się zwrot kosztów poniesionych w postępowaniu drugoinstancyjnym, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego w stawce zgodnej z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.(z uwagi na termin wniesienia apelacji sprzed zmian obowiązujących od 27.10.2016 r.).